

TEKST 160: Beretninger om Folkekorstogets udslettelse

Efter opholdet ved Konstantinopel fortsatte Folkekorstoget til Anatolien (tekst 159). Manglende disciplin og ledelse viste sig snart fatalt, da man i efteråret 1096 stod over for de tyrkiske styrker. 5 Den frankiske krønike, *Gesta Francorum*, blev udarbejdet af en anonym forfatter (omkr. år 1100) og omhandler Det 1. Korstog, som forfatteren selv deltog i. Albert af Aachen var kannik ved kirken i Aachen og skrev mellem 1125 og 1150 et værk om Det 1. Korstog (*Historia Hierosolymitanae expeditionis*). Anna Komnena (1083-1153), var datter af den byzantinske kejser, Alexios d.1. Komnenos. Hun forfattede ca. 1148 et værk (*Alexias*), der omhandler hendes faders regeringstid, 10 og vi får vi her et indblik i Det 1. Korstog set med byzantinske øjne. Den kristne ærkebiskop og krønikeskriver, William af Tyrus (1130 – 1186) skrev et værk om Jerusalems historie, der bl.a. omhandler tiden før og under korstogene. Fulcher af Chartes (ca. 1059-1127) var frankisk præst og forfattede mellem 1100 og 1105 et historieværk (*Historia Hierosolymitana*) om Det 1. Korstog, som Fulcher selv deltog i.

15

[*Gesta Francorum*:]

[Efter at have forladt havnebyen Civitote rykker en del af Folkekorstoget ind i fæstningen Xerogord (Xerigordon). Men her kommer man under tyrkernes belejring. Grundet mangel på vand måtte de belejrede drikke blodet fra deres heste samt latrin vand.] Denne nød stod på i otte dage. Så lavede alemannerne herre¹ en aftale med tyrkerne om at overgive sine kammerater til dem; og idet han lod som om, han at gik ud for at kæmpe, flygtede han, og mange med ham, over til dem. Men de, som var uvillige til at fornægte Herren,² blev dømt til døden. Nogle af dem, som 25 de tog i live, delte de [tyrkerne] mellem sig, som får. Nogle opstillede de som mål og skød dem med pile. Andre solgte de og gav væk, ligesom dyr. Nogle tog de med som fanger til deres eget hjem, nogle til Khorosan, nogle til Antiokia, andre til Aleppo eller hvor de nu selv boede. De var de første, der modtog et lykkeligt martyrium i Herrens Jesu navn.

Dernæst da tyrkerne hørte, at Peter Eremitten³ og Walter Den Fattige⁴ var i Civitote, som ligger nord for byen Nikæa, drog de med stor glæde dertil for at dræbe både dem og dem, der var med dem. Og da de ankom, mødte de Walter med sine mænd, som tyrkerne snart dræbte. Men Peter Eremitten var rejst til Konstantinopel kort tid før, fordi han ikke var i stand til at styre denne brogede skare, som ikke var villig til at lytte til hverken ham eller til hans ord. Så kastede tyrkerne sig over disse mennesker og dræbte mange af dem. De fandt nogle sovende, nogle 35 liggende, andre nøgne, som alle blev dræbt af dem. Blandt disse mennesker fandt de en præst, der holdt messe, og som de straks tildelte martyrdøden på alteret. De, der kunne flygte, flygtede til Civitote. Andre kastede sig hovedkulds ud i havet, mens nogle gemte sig i skove og bjerge. Men tyrkerne, der forfulgte dem til fæstningen, indsamlede træ for at brænde dem i fortet. Men

¹ En unavngiven leder, som alemannerne tidligere havde valgt. Alemanner er egentlig en betegnelse for tyskere, men Folkekorstoget bestod også af en del frankere.

² Dvs. de, der ikke var villige til at lade sig omvende til islam.

³ Peter Eremitten: prædikant fra den nordfranske by Amiens, der var Folkekorstogets leder.

⁴ Walter Den Fattige: egentlig en frankisk ridder, Walter (Gautier) af Boissy-sans-Avoir, der blev en af Peters hærledere.

de kristne, der var i fortet, satte ild til træet, der var blevet indsamlet, og ilden drejede i retning af tyrkerne og brændte nogle af dem. Men fra branden reddede Herren vores folk på det tidspunkt. Ikke desto mindre tog tyrkerne dem i live og delte dem, ligesom de havde gjort med de andre, og spredte dem ud til alle disse områder, nogle til Khorosan og andre til Persien. Alt dette skete i oktober måned.

[*Albert af Aachen:*]

10 [En del af Folkekorstoget drager ud fra Civitote, men blev omringet i en fæstning af tyrkerne.] Da tyrkerne derfor var ude af stand til at uddrive alemannerne med dette angreb og pileregn, samlede de alle former for træ ved selve porten af fæstningen. De satte ild til det og nedbrændte porten og mange bygninger, som lå inden for citadellet. Da varmen fra flammerne tog til, blev nogle brændt ihjel. Andre, der håbede på at komme i sikkerhed, sprang ud fra murene. Men 15 tyrkerne, der var uden for murene, huggede dem, der flygtede, ned med sværd og tog omkring to hundrede, der var tiltalende i udseende og legemligt ungdommelige, til fange. Alle de andre dræbte de med sværd og pile. [...].

[En del af den resterende del af Folkekorstoget beslutter at drage ud for at hævne deres brødre.] 20 Kun de ubevæbnede, de utallige syge og kvinderne forblev i lejren.⁵ Men alle de bevæbnede mænd i et til antal af 25.000 fodfolk og 500 riddere i rustning, trængte frem mod Nikæa for at hævne deres brødre ved at udfordre Soliman⁶ og resten af tyrkerne til i kamp. [...]

[Folkehæren overraskes af tyrkerne og lider et knusende nederlag. Mange af Folkekorstogets ledere dræbes eller flygter.] 25 Da disse mænds flugt og desertering blev kendt, begyndte alle at flygte, idet de ilede mod Civitote ad samme rute, som de var kommet, men med ringe forsvar mod fjenden.

Og således udslettede tyrkerne, idet de glædede sig over sejrens behagelige medgang, den elendige forsamling af pilgrimme, som de forfulgte tre mil og dræbte selv i Peters lejr. Og idet 30 de gik ind i teltene, dræbte de med sværdet dem, som de fandt, de svage og de modstandsløse, gejstlige, munke, gamle kvinder, ammende børn og personer i alle aldre. Men de bortførte unge piger, hvis ansigt og form i deres øjne var indbydende, og skægløse unge med tækkeligt ansigt. De bortslæbte penge, tøj, muldyr, heste og alle værdifulde ting samt selve teltene til Nikæa.

Men ved havets bred, nær den førnævnte by, Civitote, var der en gammel, forladt fæstning. I 35 retning af denne fæstning styrtede tre tusind pilgrimme i flugt. De gik ind i den ødelagte fæstning i håb om at forsvare sig. [...] [*Tyrkerne belejrer og beskyder fæstningen, og dræber mange. Kejser Alexios kommer dog de sidste overlevende kristne til undsætning.*]

40

⁵ Folkekorstoget bestod af en broget skare fra især de bredere befolkningslag samt kvinder og børn (se tekst 159)

⁶ *Soliman*: dvs. den seldsjukkiske hersker af Rum-sultanatet, Kilij Arslan d.1. (1092-1107)

[Anna Komnena:]

5 Da disse mennesker var trængt frem uden nogen form for orden eller disciplin, faldt de i et tyrkisk baghold tæt ved Drakon og blev på sørgelig vis udryddet. Så stort et antal af frankere blev offer for tyrkiske sværd, at de spredte rester af de slagtede, da de var blevet samlet, meget bemærkelsesværdigt ikke kun udgjorde en høj eller bakke eller top, men et stort bjerg, dyb og bred. Så stor var bunken af knogler.

10 [William af Tyrus:]

15 Stærkt opstemt over sin succes ved at vinde denne sejr, foretog Kilij Arslan⁷ et rasende angreb på lejren. Da der ikke længere var nogen, der kunne gøre modstand, blev alle de overlevende henrettet. De syge og ældre, både mænd og kvinder, munke og alle præster omkom. Den eneste undtagelse var drenge og piger, der endnu ikke var fuldt udvokset og hvis alder og udseende talte for dem. Disse skånede Kilij Arslan for at kunne tage dem med i slaveri.

[Fulcher af Chartres:]

20 [Det egentlige 1. Korstog – dvs. den officielle og paveligt godkendte korstogsstyrke anført af biskop Ademar af Puy og en række europæiske stormænd og riddere – ankom omkring d. 3. juni 1097 til området, hvor Folkekorstoget i oktober 1096 var blevet udslettet. Her ventede der dem et sørgeligt syn]. Da dette var gjort, krydsede vi havet, som kaldes St. Georgs stræde [Bosporus],
25 og derefter skyndte vi os videre til byen Nikæa [...] Åh, hvor mange afhuggede hoveder og hvor mange knogler fra de dræbte fandt vi ikke liggende på markerne nær havet omkring Nicomedia.⁸ I det år [1096] havde tyrkerne udslettet vores folk, der var uvidende om pilen og ubekendt med hensyn til dens anvendelse. Berørt af medlidenhed ved dette syn udgød vi mange
30 tårer.

J. M. Rosenløv & M. Pihl: *Korstogene – Islams ekspansion og kristen modoffensiv* (2014).

35 Gesta Francorum og Albert af Aachen: Her efter A. C. Krey: *The First Crusade: The Accounts of Eyewitnesses and Participants*, Princeton (1921), s.71-76. Anna Comnena: *Alexias* 10,6. Her efter E. Hallam: *Chronicles of the Crusades* (1997) s.67f. William af Tyrus: *Historia rerum in partibus transmarinis gestarum* I.3. Her efter E. A. Babcock (overs.): *A History of Deeds done Beyond the Sea*, I-II. New York 1976. I:109. Fulcher af Chartres *Historia Hierosolymitana* 3,38: Her efter R. Ryan & H.S. Fink: *Fulcher of Chartres: A History of the Expedition to Jerusalem, 1095-1127*, New York (1969), s.80.

⁷ Se note ovenfor

⁸ *Nicomedia*: by i Bithynien (ikke Kappadokien) i det nordvestlige Anatolien